

VLADNE PRIPRAVE ZA POVRNITEV ZASEŽENIH TUJE LASTNINE.

Varuh zaseženega tujega premoženja poslal zveznega zastopnika v Berlin in druga inozemska mesta.

VLADA BO IZPLAČALA KAH 44 MILIJONOV DOLARJEV TUJIM INTERESOM.

Washington, D. C. — Urad za varstvo zasežene tuje lastnine se je sedaj lotil dela, s katerim hoče povrniti med vojno zaseženo premoženje pravi lastnikom, kakor to določa na zadnjem kongresnem zasedanju sprejeta Winslowova postava.

Konec zadnjega tedna je odpuščen v Nemčijo vladni zastopnik, da zbere vse potrebne informacije in stopi v neposredno zvezo s vsemi tamkajšnjimi ljudmi, ki so upravičeni do zasežene tuje lastnine.

Ameriški zastopnik bo imel svoj glavni stan v Berlinu, kjer bo ostal toliko časa, kolikor ga bodo zahtevali njegovi posli.

Iz Berlina pojde ta zastopnik v Hanover, Frankfurt, Lipsko in druga velika industrijska mesta, ki so središča velikim delom nemške dežele. Ko opravi svoje delo po teh nemških krajih, odide skoro gotovo tudi v Avstrijo.

Zadeva glede na povrnitev zasežene tuje lastnine se ne omejuje samo na Nemčijo, Avstrijo in Združene države. Upravičenci so raztreseni po celem svetu.

V glavnem določa Winslowova postava, da bodi povrnjena po prejšnjim lastnikom vsa lastnina, katere vrednost znaša v potomeznih slučajih po \$10,000 ali manj, in poleg tega še znesek do \$10,000 iz vseh poveril, vrednih po \$10,000 ali več, kjer je lastnina deljiva.

V rokah vladnega varuha ali ovrhbrnika je 28,144 poveril po manj kakor po \$10,000. To znaša v skupnem znesku \$22,122,002.80. Nadalje je pa še v njegovih rokah 2,224 poveril nad to vsoto.

Zadnji oddelek poveril, ki jih bo treba povrniti, znaša \$22,240,000, kar daje skupno vsoto \$44,362,002.80. Ta vsota predstavlja vrednost zasežene lastnine, ki jo ima vlada vrniti po določbah Winslowove postave.

Druge določbe te postave je nadalje to, da morajo biti lastnikom obenem povrnjeni vsi dohodki, ki so narasli iz lastnine potem, ko je bila sprejeta Winslowova postava.

V celi proceduri bo najteže to-kazati upravičenost do zasežene lastnine.

Dasi je bila lastnina zasežena do časa, ko je bila sprejeta Knox-Porterjeva resolucija za separati-mir, je večina poveril starih po pet let, ker je bila dotična lastnina zaplenjena takoj potem, ko so Združene države stopile v bojni vrtnice.

Winslowova postava ima v svojih določbah tudi nekatere postavke, ki so določene v obrambo vsem bivšim lastnikom pred la-komnostjo in pohlepnostjo neodgovornih advokatov. Tamkaj je izrečno povedano, da ne bo vrnje-no nobeno poverilo, dokler ne bo do-doprinešeni vsi potrebni dokazi. Plačilo za pravno pomoč te-za ali onega advokata ne sme zna-sati več kakor deset odstotkov po-vrnjene lastnine.

ELABE DELAVSKE PLAČE NA ŠKOTSKEM.

Washington, D. C. — Čezdalje številnejše priseljevanje v to de-želo v Škotskega v zadnjih par mesecih je pripisati dejstvu, da je delavstvo tamkaj skrajno sla-bo plačano, posebno pa ono po-ladjelelnicah.

Anglija je edina, ki nima deficita.

London. — Anglija je edina država v Evropi, ki izkazuje pre-matek v svojem računu. Dne 31. marea je finančni minister poro-čal, da dohodki v preteklem fi-kalnem letu prekašajo izdatke za \$471,124,455.

Pregled večjih dnevnih dogodkov.

Amerika.

Vlada se pripravlja na povrni-tev lastnine, ki je bila med vojno zasežena podanikom sovražnih držav.

Petinpetdeset obtožencev v Ga-ryju spoznanih krivim kršenja prohibicije.

Naseljeniški zakon ima veliko luknjo, kadar ruski caristi trkajo na vrata Združenih držav.

Inozemstvo.

Francozi zopet ubili deset Nem-cev v Poruhrju. Mogoče zasežijo Kruppove tovarne in izženo nem-ske delavce iz Essena.

Nemški in francoski delavski delegatje so si podali roke na jav-nem shodu v Londonu.

Delavska stranka Anglije pred-laga, da zbornica prevzame oblast ministrov v svoje roke.

Na Angleškem je zastavkalo 47.000 rudarjev. V okoliših stav-kajskih farmerskih delavcev so iz-bruhili nemiri.

"NOVA INTERVENCIJA", PRAVIJO SOVJETI.

Čičerin ostro zavrača britsko vla-do radi zahteve, da sovjeti pomilostijo vikarja.

Moskva, 2. apr. — Justični ko-misar Kurski je sredi dejal, da ge-neralni vikar Bučkavič še ni bil eksekutiran.

Robert M. Hodgson, tukajšnji zastopnik Anglije, je dostavil so-vjetski vladi noto angleške vlade, ki hoče, da sovjeti pomilostijo vi-karja Bučkaviča od smrtne kazni kakor so nadškofa Zepiaka.

Nota je izvala oster odgovor komisarjatu za zunanje zadeve. Čičerin je informiral Hodgsona, da je Rusija neodvisna sila in ima popolno pravico kaznovati na podlagi svojih zakonov osebe, ki kršijo zakone.

"Vsak poskus zunanje vme-savanja v naše pravice in ščitenja špijonov ter izdajalcev v Rusiji je neprijateljski čin in nova inter-vencija. Naše ljudstvo je že enkrat porazilo zunanjo intervencijo in tudi zdaj je ne bo trpelo," je re-kel Čičerin.

Prebivalstvo Avstraliije.

Melbourne, Avstraliija. — Po uradnem poročilu je imela Avstra-lija 5,634,000 prebivalcev v de-cembru 1922. Prebivalstvo je na-rastlo od prejšnjega leta za \$124,000 oseb.

Ruski caristi imajo prost vstop v Ameriko.

Kako lepo se pomečka kvota, ka-dar je treba ustreči dragim caristom.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Okrog 400 protirevolu-cionarnih ruskih beguncev je trkalo na vrata Združenih držav. Po zakonu bi jim morala biti vrata zaprta. Naseljeniške kvote iz Rusije, Poljske in Rumunije so bile uradno izžepane že pred nekaj meseci. Ako bi bile naseljeniške kvote tako stroge v tem slučaju, oblaki so v drugih slučajih, bi bili caristi dobili kratek odgovor: "Počakajte, da pridete na vrsto."

Tajnik departmeta za delo Davis, ki ima naseljevanje v svo-jem področju se je držal zakona in ni dovolil Rusom vstopa. Tedaj pa sta prišla caristom na pomoč državni tajnik Hughes in trgovin-ski tajnik Hoover. Prišla sta kvotama iz Rumunije in Poljske še kvoti Besarabije in Pinske in zaključila, da na podlagi dodane-ga teritorija kvote še niso izžepa-ne, oziroma luknja je še tako veli-ka, da protirevolucionarni begun-ci lahko smuknejo v Ameriko. Dejstvo, da je aneksija Besarabi-je in Pinske še vedno sporno vpra-sanje med Rusijo in Rumunijo ter Poljsko, ne moti naših slavnih državnikov.

55 OSEB OBSOJENIH V GARYSKI ŽGA-NJARSKI OBRAVNAVI.

Veleporota je med drugimi obsodila tudi garyskega župana, šerifa in okrajnega državnega pravdnika.

MNOGI TUJERODCI ŽETVE PRETKANIH POLITIKARJEV IN ADVOKATOV.

Gary, Ind. — V soboto je poro-ta na zveznem sodišču v Indianapolisu v znani žganjarski obra-vnavi obsodila med 62 obtoženci petinpetdeset oseb radi kršenja prohibicije, postavne.

Med obsojenimi so tudi nasled-nji javni funkcionarji: Garyjski župan Roswell G. Johnson; o-krajni šerif William "Hut" Olda; okrajni državni pravdnik Dwight M. Kinder; mestni sodnik Will-iam M. Dunn; Blaž A. Lukas; bivši okrajni državni pravdnik Clyde Hunter.

Med obsojenimi je še več drugih garyjskih politikarjev. Oprošče-ni vsake krivde in kazni so bili: William Bussle, Charles Daugherty, Joseph De Marti, Clem Hent-ges in George Glick.

Takoj potem, ko je bila obsod-ba prečitana, je sodnik Ferdinand Geiger iz Milwaukee, ki je vodil sodno obravnavo, naznanil, da do-loča pravnim zastopnikom obsoje-nih ljudi tri tedne odloga za vlo-žitev prizivov. Dne 20. aprila bo-do čitani ti prizivi.

To zadevo smatrajo za najjane-menitejšo obravnavo takšne vrste, odkar je bila uzakonjena pro-hibicija. Kakor je razvidno iz gornjega poročila, so vanjo za-pleteni mnogi javni uradniki iz Indiane.

Med obravnavo se je izkazalo, da je bila prohibicija v Gary in področju v okraju Lake popolno-ma odpravljena kljub temu, da je to zvezna postava.

Med obtoženci je veliko števi-lo tujerodnih Američanov, ki so jih politikarji izrabljali v svoje needne politične namene in ki so bili žrtve lopovskih in pohlep-nih advokatov. Obtoženci so bili razdeljeni v dva razreda, in sicer v take, ki so bili pravi tihopa-ci z žganjem, in v take, ki so igrali vlogo navadnih obeskov v tej žganjarski zadevi.

Ko je okrajni državni pravd-nik predložil svojo zadevo proti garyjskim možem, je dejal, da so podkupovali, ktili kralitelje pro-hibicijske postave, grešili proti sodnim odredbam, zavajali ljudi na pota, po kateri je priti v ječo, onečali dostojnost in čast a-meriškega pravosodja ter uga-njali take reči, da so vredni naj-strožje obsodbe.

Med važnimi dogodki, ki so bi-li v zvezi z aretacijami in sodno obravnavo v Gary, je bila "umoritev laškega voditelja Gaspara Montija, ki bi bil, če živ, glavna priča za vlado. Mož je bil umor-jen tisti dan, preden se je pričela obravnavo.

Po mnenju komisarja Haynesa bo ta garyjska obsodba prohibi-cijskemu uveljavljanju v veliko korist.

Garyjska obravnavo je preč-vsem zanimiva zato, ker nam ra-zodeva, kaka korupcija vlada med tistimi, ki bi morali biti naj-boljši med državljanji, korupcija med državniki, mestnimi in sod-nimi uradniki. Kriv je te korup-cije sistem današnje gnile druž-be. V Garyju je največ tujerod-nega življa. In tisti, ki so rojeni tukaj in zavzemajo najodgovor-nija mesta v ameriškem javnem živ-ljenju, menijo, da smejo brez strahu in skrbi izkoriščati krat-kovidno priseljenec. Ali ti bi naj z volilnimi listki pokazali lopov-skim advokatom in kriminalnim politikarjem vrata ter volili tiste, ki so v resnici njihovi iskreni pri-jatelji.

VRME.

Chicago in okolica: V sredo ne-staino in mrzlo. Def. Severni ve-trovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 54, najnižja 40. Solnce izide ob 5:29, zajde ob 6:18.

INDUSTRIJSKA DEMOKRA-CJA PRIDE V 50. LETIH, PRAVI DR. GRANT.

New York, N. Y. — Rev. dr. Stickney Percy Grant, znani rektor cerkve Vngbohoda, ki se je sprl s svojim škofom, ker ne veru-je v božanstvo Krista, je rekel v svoji pridigi zadnje nedelje, da industrijska demokracija nado-mesti politično demokracijo v pri-hodnjih petdesetih letih. "Nacio-naliziranje industrij mora priti in žal mi je, ker nisem 20 let mlajši, da bi sam to dočakal," je rekel dr. Grant. Dejal je tudi, da je Amerika 50 let odzad za Anglijo, kar se tiče liberalnega mišljenja.

DELAVCI ANGLIJE V BOJU Z MILITARIZMOM.

Predaja vse oblasti zbornici je tudi na programu laboritov.

London, 2. apr. — Neodvisna delavska stranka Anglije ima dan-es svoj kongres v Londonu. Pri-sotni so voditelji laboritov v angleški zbornici in mnogi drugi radikalni voditelji. Na dnevnem redu so razprave o revolucionar-nih izprehembah, ki jih mislijo angleški socialisti izvesti z zako-nodajstvom.

Dve točki agende sta najvaž-nejši. Prva je, da Delavska stranka pobija z vsemi silami v parla-mentu vsa denarna dovoljenja v prid armade in bojne mornarice. Druga pa je, da se kabinetu od-vzame administrativna oblast in podeli nižji zbornici.

Zborovanje vodita J. Ramsay MacDonald in Philip Snowden. MacDonald je že večkrat naglašal, da edina pot, ki vodi do razorože-nja, je, da parlament ne dovoli več niti enega centa za armado in mornarico.

Glede druge točka je dejal George Lansbury, delavski poslanec, sledeče: "Zbornica mora biti najvišja oblast v deželi. Zbornica mora biti vlada. Zbornica mora imeti zadnje besedo o naši zuna-nji politiki in kako se ima trošiti denar davkoplačevalcev. Takozva-ne odgovornosti ministrov mora biti konec. Sedež vseh oblasti mora biti v zbornici, ne pa v rokah pešice ljudi, ki se imenujejo mi-nistri."

KAJ SE GODI NA RUMUNSKEM?

Iz Pariza poročajo, da je kralj po-begnil pred revolucionarji.

Pariz, 2. apr. — Pariški listi so objavili brzojavko iz Budapešte, ki se glasi, da je v Rumuniji iz-bruhnila revolucija in kralj ter kraljica sta pobegnili iz Buka-rešta v Albajulijo.

Neka radijoagentura je poslala to vest. Rumunsko poslanstvo v Parizu pravi, da ne ve ničesar o revoluciji. Vest se glasi, da so se vojaki pridružili revolucionarjem, ki so napadli kraljevo palačo.

MICHIGANSKA ZBOENICA ČAKA.

Lansing, Mich. — (Federated Press.) — Justični odsek nižje michiganske legislaturne zbornice je naznanil, da vzame predlogo za odpravo protisindikalističnega za-kona v pretes šele potem, ko bo končana sodna obravnavo proti W. Z. Fosterju v St. Josephu.

Albert Saether, predsednik Mi-chiganske delavske federacije, ki je apeliral na odsek, naj vzame stvar hitro v roke in priporoči predlogo zbornici v sprejem, je prejel odgovor, da odsek noče "delati nadleže" državnemu pravdniku, ki vodi proces proti Fosterju in tovarišem na temelju zakona proti kriminalnemu sindikalizmu.

Šest bolgarskih eksministrov ob-sojenih v domrtno ječo.

Sofija, 2. apr. — Najvišje so-dišče je obsodilo šest bivših mini-strov, ki so bili s splošnim glosa-vanjem spoznani krivim, da so poglgnili Bolgarijo v katastrofalno vojno, v domrtno ječo/Vsi so bili člani Radoslavovega kabineta.

PROHIBICIJA JE ZAVSE-LEJ POTISNENA IZ POLITIKE, MENI DANIELS.

Porazi mokraskih političnih sil dokazujejo, da ne bo prohibicijsko vprašanje več potikalo važ-nejših problemov v osadije v pri-hodnji kampanji.

SVETOVNA VPRAŠANJA BO-DO IGRALA NAJVAŽNEJŠO IN ODLOČILNO VLOGO.

Washington, D. C. — Večina a-meriških ljudi misli, da je prišla prohibicija v to deželo kar že noš in postala del zvezne ustave, ko se ljudstvo še pravzaprav za-vedalo ni tega dejstva.

Celo nekateri zelo učenii profes-sorji so si domnevali, da ni radi skrivnih metod, ki so se jih po-služili za sprejetje osemnajstega amendmenta, prohibicija obveza za vest ameriškega ljudstvo. Ta-ko pravi Daniels.

Po njegovem mnenju je narod-na prohibicija lahko glavna činil-teljica v prihodnji narodni volil-ni kampanji, na kateri bo šlo za to, kdo bo prihodnji predsednik Združenih držav, in kakšno ad-ministracijo bomo imeli v tej de-želi čez dve leti.

Ali vsekakor pa ne bo igrala prohibicija nič večje vloge v vo-lilni kampanji kakor amendment za žensko volilno pravico ali do-hodninski davek. Na stotisoč in stotisoč ljudi je še, ki niso pri-pravljeni voliti žensk za javna službena mesta.

Mnogo jih je, ki so proti tlate-mu pristavku v naši zvezni usta-vi. Kajti uverjeni so, da se do-slej ni obnesel devetnajsti am-en-dment. In v resnici je mnogo ta-kih celo med tistimi, ki so ga za-htevali in veliko pripomogli k to-mu, da je bil sprejet. Pravijo, da niso ženske pokazale niti toliko smisla in neodvisnosti v volilnem glasovanju kakor moški.

Ali kdo misli doživeti čas, ko bi bila ženskam odvzeta volilna pravica? Po Danielsovem mnenju ni prav nobenega takega človeka. Na vsakogar, ki preklinja o-semnajsti amendment, prideta dva, ki godrnjata in zabavljata proti postavi dohodninskega dav-ka.

Mokrski in suhaši izrabljajo postavo dohodninskega davka. Kadar plačujejo dohodninski da-vek, pojejo oboji isto pesem. Ali vsakdo se ne izpodtika ob prohi-bicijo.

Najmanj polovica ljudi je bila za njeno sprejetje. Mnogo več jih je bilo zanj kakor za am-en-dment dohodninskega davka.

Kar se tiče splošne volilne pra-vice, vsakdo lahko prizna, da ni doslej še obrodila sadu, kakor smo to na splošno pričakovali. A-li gotovo pa bi bili vsi tisti, ki bi bili za prekleto tega amendmenta, v veliki manjšini. In koliko dr-žav, mislite, bi bilo za prekleto davčnega amendmenta? Gotovo ni nobene med vsemi osemindizi-desetimi. In tako naj se nikdo ne vara s upanjem, da bo dohodnin-ski davek odpravljen.

Isto velja tudi za amendment, (Dolge na 3. strani.)

47,000 rudarjev v Angliji je zastavkalo.

Med stavkajočimi farmerskimi delavci in stavkajoči so iz-bruhili boji.

London, 2. apr. — V okrožju Rhondda, South Wales, je zastav-kalo 47,000 rudarjev. Zastavkali so radi tega, da prisilijo 5000 ne-organiziranih rudarjev, da stopijo v organizacijo.

London, 2. apr. — Stavka far-marskih delavcev v Norfolkju je postala resna. Izbruhili so nemi-ri. Stavkarji so temeljiti paralizirali delo na poljih in v nekaterih krajih je prišlo do spopadov med delavci in skebi.

Kriza je tako velika, da name-rava vlada predlagati v parlamen-tu, da se farmerjem dovoli sub-venicije v svrhu, da bodo lahko plačevali mendo, ki jo zahtevajo farmerski težaki.

SESTANEK SOCIALISTIČNIH PARLAMENTARCEV V LONDONU.

London, 2. apr. — Voditelji so-cialističnih parlamentarnih skupin v zavezniških državah in Nemčiji so se večeraj sešli v Queen's Hall, da nadaljujejo z reševanjem re-pacijskega problema. Nemški in francoski delegatje so si na jav-nem shodu podali roke. Ramsay MacDonald, vodja laboritov v angleškem parlamentu, je dejal, da upa, da bodo predstavniki de-lavcev v raznih parlamentih kon-čali francosko-nemško krizo. Jean Longuet, zastopnik francoskih so-cialistov, je rekel, da francoski de-lavci nasprotujejo politiki franco-ske vlade v Poruhrju.

FRANCOZI IZGANJAJO DELAVCE IZ RUHRSE.

Devet delavcev ubitih in 34 ranje-nih v Kruppovih tovarnah.

Pariz, 2. apr. — Danes se po-toča, da so Francozi in Belgijci sklenili sekvistirati velike Krup-pove tovarne v Essenu in jih obrato-vati edino v svoje svrhe. Zaključili so tudi, da mora 54,000 Krup-povih delavcev zapustiti Essen.

Essen, Nemčija, 2. apr. — Fran-cooske vojaške oblasti so aretirale štiri ravnatelje Kruppovih tovarn, v katerih so se vršili veliki izgre-di v soboto. Ravnatelji so obtože-ni, da so odgovorni za izgrede.

V izgredu je bilo ubitih devet nemških delavcev in 34 ranjenih. Spopad je nastal, ko je četa fran-cooskih vojakov posetila Kruppove tovarne s namenom, da zaplenijo motorne avtomobile. Čim so so Francozi prišli, so začeli tuliti parne pištolice in delavci so pustili delo ter drli na dvorljive tovarne, kjer so stali Francozi. Tisoče de-lavcev je kmalu obklopilo vojaško četo in poveljnik je ukazal stro-ljati. Nekaj vojakov je bilo ranje-nih; zadelo jih je kamenje in ne-katere so Nemei obdelali s pastmi. Med ubitimi Nemci je tudi pre-dsednik delavskega sveta v Essenu.

Delo v tovarnah je takoj prene-halo. Večeraj je bil v mestu mir, toda prebivalci so silno razburje-ni. Velikonočno veselje je še spre-menilo v težko moro, ki je legla na mesto. Delavske organizacije prireda žrtvam skupni pogreb v sredo in ta dan bo počivalo vse delo v mestu.

Buer, Nemčija, 2. apr. — Fran-cozi so ustrelili nemškega invalida v Recklinghausenu. Štirje Fran-cozi so bili ubiti in trije ranjeni, ko je tovarni vlak, naložen s pre-mogom, padel s tira in se preko-talil po rebri navzdol v Schiffer-stadtu.

Stavka rudarjev v okolju Gelsenkirchena se razširja. Kakor hitro se pojavijo francoske čete, ki zasledijo državne rudnike, prenehajo rudarji s delom. Francozi so že zasegli devet premogovni-kov.

V soboto je francoska straža ubila francoskega mornarja, ki je bil v majornem čolnu na reki Ruhr. Na čolnu ni bilo francoske zastave in straža je mislila, da so Nemei.

DELAVSTVO SE OSAMOŠVA-JA NA GOSPODARSKEM POLJU.

Washington, D. C. (Fed. Press.) — "H. W. Morgan & Company" naj bo ime novi bančni in investi-cijski korporaciji, ki so jo pravkar osnovali, ali to pa ne morda na Wall Streetu, nego pod okri-ljem ameriške delavske federaci-je.

"Mobilizirati delavsko finan-čno in kreditno silo," je namen te-ga novega delavskega denarnega podjetja, kakor je to zatrdil Guy H. Oyster, ki je bil poprej tajnik Samuela Gompersa in ki je prevl-dal v javnosti glas o tem najno-vejšem delavskem koraku na po-lju bančnega in industrijskega napredka.

KRVAVA STATISTIKA.

Chicago, Ill. — Število avtomo-bilskih žrtv od 1. jan. t. l. je 142. Število žrtv, tihotapskega Ag-nja v istem času: 197.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (taven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s "HOMOM":

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (March 31-23) poleg vsakega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevnom potekla naročnina. Ponovito je pravilno, da se vam ne ustavi list.

"CEHO" V RUHRU PLAČUJEJO DELAVCI.

Nemški delavci prav zanesljivo niso začeli vojne v letu 1914. To so dognani fakti. Tudi vzroki za vojno in glavni krivci kot povzročitelji vojne so dognani. In kdo zdaj trpi zaradi vojne?

Nedolžni ljudje! In sicer trpe ljudje, ki so Wilsonove obljube vzeli za svete in se niso hoteli dalj bojevati na povelje kajzerja, pruskih junkerjev in nemških militaristov. Povzročitelji vojne niso kaznovani, ampak po vestih, ki prihajajo iz Evrope, trpe oni, ki so imeli pogum postaviti se po robu proti nemškemu kajzerju in proglasiti republiko.

Zadnje vesti pripovedujejo, da je bilo devet nemških delavcev ustreljenih in štiri in trideset ranjenih. Ustrelili so jih francoski vojaki, ki so v Ruhru, ker postoji med francoskimi in nemškimi industrijalci in finančniki spor zaradi izkoriščanja naravnih bogastvenih virov v ruhrski pokrajini. Delavce ta spor med sovražnimi industrijalci in finančniki prav nič ne briga. Kljub temu so delavci žrtve!

Človek bi res moral biti slep, ako ne vidi, da se na obeh straneh hujska k narodnemu sovraštvu. Francoski državniki, finančniki in industrijalci so jo zavozili. Državni dolg Francije narašča. Vsako leto se ta dolg pomnoži za tako visoke vsote, da se mogoče navadnemu francoskemu državljanu kar zavrti v glavi, ako razmišlja o tem, kdaj bo dolg plačan in kako visoke so letne obresti. Dolgovi Francije naraščajo tako hitro, da se že trudijo dobiti nadaljna posojila s pomočjo "mednarodnih" bankirjev v tujemstvu, seveda v Ameriki. Ti "mednarodni" bankirji bodo skušali prodati francoske obveznice v tujemstvu, ki ne gredo doma v denar. Znano je, da ljudje ne posodijo radi denarja podjetniku, ki ima več dolga na svojem podjetju, kot je podjetje vredno, vsako leto pa ta dolg že pomnožuje, mesto da ga zniža. Od okupacije Ruhra so francoski državniki, finančniki in industrijalci pričakovali ogromne dobičke. Vsa taka pričakovanja so se dozdej izkazala kot prazne sanje in domišljije. Okupacija Ruhra je Franciji prinesla tak blagoslov, kot so ga napovedovali resni ekonomičarji, kateri se svarili pred okupacijo Ruhra, ker ne more taka okupacija prinesiti drugega kot gospodarski polom.

Mogoče zdaj francoski mogotci spoznavajo svojo zmoto in postajajo desperatni.

Nemški industrijalci, finančniki, junkerji in militaristi se še spominajo "dobrih časov", ki so jih imeli, ko so v Nemčiji vladali kajzer, kralji, vojvodi in knezi. Po teh zlatih časih jih skominja. V tistih časih je človek pričel v Nemčiji šele pri lajtnantu in gorje civilistu, ki se je drznil pogledati pisano še za ušesi mokrega lajtnanta. Ako ni prosil lajtnanta takoj za odpustanje, ga je imel lajtnant pravico ubiti kot steklo žival. Ti ljudje zdaj hujskajo in podžigajo k narodnemu sovraštvu, ker upajo, če nastane splošna zmešnjava, da se-kronane glave zopet vrnejo na prestole v Nemčiji in kaznujejo nemško ljudstvo strogo, ker jih je nekoč poglajalo s prestolov, ko je v njih spoznalo prave povzročitelje vse nesreče na nemško ljudstvo.

To se nekako glavni vzroki za homatije v Ruhru, vse drugo so le detajli, ki potrjujejo, da so vsega nereda v Ruhru krivi francoski in nemški industrijalci in finančniki, nemški delavci pa morajo plačevati te zmote glavnih krivcev s svojim življenjem.

Ni dolgo, ko sta bila v Rusiji dva duhovna obsojena na smrt. Od vseh strani so prihajali protesti proti smrtni obsodbi. Po mnenju vsakega človeka, ki se čuti človekom, so bili ti protesti na mestu, ker vsaka smrtna obsodba govori, da se človeštvo še ni povzpelo do prave civilizacije, ampak posnema še vedno navade iz barbarških časov. Tam v Ruhru je bilo ustreljenih devet delavcev, neoboroženih delavcev. Še toliko se niso potrudili, da bi jih privabili pred sodišče, obsodili na smrt in jih na to ustrelili. Po vestih iz Evrope ti ustreljeni delavci tudi niso hujskali k državnemu preobratu, kot sta storila v Rusiji na smrt obsojena duhovna. Ves njih greh je obstal v tem, da so prenehali z delom, ko so zatulile parne piščali in sirene.

In kljub temu ne protestira nobena država proti temu masakru neoboroženih ljudi.

Vpriča takih dejstev se misleč človek vpraša: Ali je delavčev življenje manj vredno kot duhovnikovo? Ali so delavci navadna zverjad, čeprav s svojim delom ustvarjajo vsa bogastva za obstanek človeške družbe, da se lahko ubijajo kar na cesti?

SLIKE IZ NASELBIN.

Oberpkee, Kans. — Tužnega srca naznanjam rojakom, prijateljem in znancem, da je dne 12. marca po kratki bolezni umrl ljubljani moj soprog John Koraš, rojen v vasi Vače pri Litiji na Kranjskem. Pokojni je bil star 32 let in zapušta tu mene žalujočo soprogo, hčer in sina ter brata v Franklinu, Kans. Bil je član S. N. P. J. skozi 16 let, katere društvo mu je kupilo lep nagrobni vене.

Tem potom se zahvaljujem prijateljem, posebno pa Amaliji in Johnu Verbe, Maginu Premk, Joe Pintarju, Antonu in Ani Jeršin, Franku Maselj in drugim, ki so čuvali ponoči pri njem. Zahvaljujem se tudi Antonu Nicku in Joe Simončiču, Rudolfu Koraču, Johnu Simonu, družini, Johnu Lipoglavu, Katie in Joe Premku, Fani in Leo Preložniku, Martinu Premku in Charlie Collinu za krasne vence, ki so jih položili na krsto ranjkega.

Pokopali smo ga dne 14. marca na pokopališču v Pittsburgu, Kans. Hvala še enkrat vsem skupaj, tebi ljubljani soprog pa naj bo lahka tuja gruda. — Marija Koraš.

Leadville, Colo. — Obiskali so nas veliki sneženi viharji, da še mafne niso mogle obratovati. Radi smo to videli, saj vedeli smo, da bomo zopet lahko v miru pri topli peči.

Okoli mize sedimo, zadovoljni smo, a moj tovariš sedi kar nekam zamišljen ter gleda nekam tope predse. "Ti, kaj ti je, Mark?" ga vprašam, "si mogoče prejel kakšne slabe vesti?" Pa mi potoli: "Oh, Frank, pogled, koliko smo zagrešili postne dni. K velikonočni spovedi bo treba."

Tudi jaz sem bil takih misli in sklenila sva, da drugi dan greva in se spoveva. Kar na tebe sva se drugega jutra odpravila proti mestu, razun da sva popila par vročih. Na poti srečava rojake. "Halo, Joe," ga vprašam, "kaj veš, kje je cerkev?" "Rad bi ti ustreget, Frank, pa sem že pozabil, kje je. Zadnjič sem bil pri službi božji na Front Streetu, sedaj pa je ne vem, kje je." Sva sva dalje in srečava staro ženico. Na glas je jokala in si brisala s predpasnikom oči. "No, mati, kaj žalega se vam je pripetilo?" vprašujem. "O, bog se umili — stoče starka — ali ne veste, kaka nekroča nas je doletela? Cerkev nam je sinoči zgorela ob pol dveh ponoči!"

Kar verjeti nisva mogla in hitela sva na lice mesta, da se prepričava. Zagledala sva kup pepela tam, kjer je stal svetemu Jožefu posvečen hram božji in fajmoštru blagoslovljen farovž. "Kaj pa bova napravila sedaj?" se vprašujeva, pa pravi tovariš: "Nič ne porajta, kar pojdiva, da se bova malo okrepčala, potem pa na delo, da ustanovimo na pogorišču novi socialistični dom." — Poročevalec.

Fits Henry, Pa. — Dasi je v tej naselbini precejšnje število Slovencev, se malokdaj kateri oglašajo v "Prosveti". Zato bom jaz opisal tukajšnje razmere. Delovne razmere so še precej dobre; v premogorju, ki je last Pittsburske premogovne družbe, je vsaki dan obrat. V okolici je več premogovnih rudnikov in nekateri obratujejo vsaki dan, drugi pa bolj slabo.

Tukajšnje društvo "Svobodomisleci" št. 169 SNPJ. prav dobro napreduje. A še nekaj Slovencev, ki ne pripadajo k nobeni podporni organizaciji. Te pozivljam, da pristopijo k naši največji in najnaprednejši slovenski organizaciji, ki nam stoji ob strani v slučaju nesreče. Geslo vseh, rojaki, naj bi bilo: Vsi k Slovenski narodni podporni jednoti, otroci in odrasli!

Tu je nekaj članov SNPJ, ki pripadajo k več milij oddaljenim društvom. Pozivljam jih, da prinesejo prestopne liste.

Opisal bom malo boj med naprednimi in nazadnjaškimi premogarji v petem distriktu rudarske organizacije U. M. W. of A. Dne 23. februarja je bil sklican shod v Smithtonu, Pa., od Freda M. Merieka, člana pomožnega odbora kokovnega okrožja (Coke Region Relief Committee), da bi razloži premogarjem, v kakem položaju se nahajajo stavkarji v Fayette okraju. Apeliral je za pomoč. Pa je skupina Lewisovih organizatorjev in njih pristavev razbila shod. Mislili so, da so storili veliko in junaško delo. Ko se je prikazal v dvoranu F. H. Meriek, so znani boksar Mike Egan, tukajšnji član odbora, James Ma-

logne in Tom Robinson pritekli kakor kake izstradani volkovi ko napadejo svojo irtev. Mike Egan ga je udaril po glavi, vrgl so ga iz dvorane ter mu zagrozili s smrtjo. Ko so napredni rudarji videli, kaj se godi, so zapustili dvorano, ker niso hoteli pretepavati F. H. Merieka. Imel je v roki listič kot potrdilo, da je najel dvorano, pa mu niso dali časa, da bi se opravičil. Naredili so s njim kakot naredijo kake kompanijske barabe doli po Zapadni Virginiji s unijskimi organizatorji.

To so torej storili uradniki našega petega distriktu. Navzoč je bil tudi 300 funtov tečaj mož postav, ki pa se ni zmenil, da bi držal red. Ko je šel Meriek domov, sta šla za njim Mike Egan in Tom Robinson, ki sta mu grozila, da ga ubijeta, če se še prikaže v Smithtonu. Spremila sta ga do McKeesportu. Potnikom sta pravila, da je velik radikalec in boljševik. Tom Robinson mu je ponudil \$40, če bi šel s njim iz vlaka in se s njim boril, da se tako pokaže, kdo je boljši. Ko so to slišali potniki in se jim je zdelo preveč, so svetovali bahačema, naj zapustita vlak, ker sta prišla še predaleč s svojim jezikom. Sedaj se morata zagovarjati pred sodiščem za svoje "junaško" delo.

Rojaki in sploh rojaki vseh narodnosti, čas je že, da spregledate in pometate s to bando. Pri zadnjih volitvah so napredni rudarji propadli za malo število glasov. Torej ne držite križem rok in pripravite se za druge volitve. Izvolite iz vaše srede moške, ki bodo naredili iz naše velike organizacije U. M. W. of A. to, kar bi imela biti. Udeležujte se sej pri vaših lokalih, sprejemajte resolucije in zahtevajte, da mora glavni odbor sprejeti nazaj znanega delavskega boritelja Howata iz Kansasa, ki zadnje čase obdržava shode po Penni. Dne 18. marca je bil sklican shod na Charleroyu, pa je bil zaključen v 15 minutah, ker se je Fagan bal debatirati z Howatom. Fagan je valed tega naprosil lastnika dvorane, da je dvorano odpovedal. Bal se je, da bi ljudstvo izvedelo resnico.

Podravl rojakom šrom Združenih držav. — Joseph Indof jr.

Renton, Pa. — Človek bi skoraj mislil, da ni nobenega Slovencev v tukajšnji naselbini, ker se ni hče ne oglašajo v slovenskih naprednih listih. Torej jaz nekoliko opišem naše vsakdanje razmere.

Da je Slovencev tod naseljenih lepo število, so dokaz naša podporni društvo. Društvo št. 400 SNPJ. šteje po kratkem času svojega obstanka lepo število: 120 članov in 50 članov v mladinskem oddelku. Tukajšnje društvo SSPZ. šteje okoli 50 članov in približno toliko otrok.

Nam delavcev pa ni dosti, da smo organizirani samo v podporne društvi poleg naše premogarske organizacije U. M. W. of A., temveč bi morali biti organizirani tudi na političnem polju. V ta namen je bila sklicana seja vseh zavednih delavcev v naselbini dne 7. marca, na kateri smo ustanovili socialistični klub in ga priklopili J. S. Z.

Na prvi seji se je vpisalo 30 članov. Vse pristopne karte, katere smo dobili od tajništva J. S. Z., so bile podpisane na prvi seji. Dne 20. marca je bila sklicana druga seja, na kateri se je zopet vpisalo osem novih članov. Le tako naprej, sodrug, dokler ne bo klub štef 100 članov.

Velikega pomena pri našem klubu je dejstvo, da je večina nov pristopnih članov ameriških državljanov in se tudi ostali močno zanimajo za državljanstvo. To je glavni pogoj kluba, da se bodo sodrugji zanimali in ne odložili orožja, dokler ne bo zmaga na delavski strani. Sodrugu pozivljam, da se primejo agitatoričnega dela in ne prepuščajo vsega dela odbornikom. Eden član ne more opraviti tistega dela kot 50 delavcev. Če bomo delali vsi, bomo tudi vsi deležni morebitnega uspeha.

Na zadnji klubovi seji je bilo tudi sklenjeno, da priredimo veselico v korist klubovi blaginji, katere, se razume, da je ob pošetku suha. Veselice se vrši dne 14. aprila, katere, vabim vse rojake in rojakinje, da se udeležijo. Naše prve veselice se udeležijo v tako velikem številu, da bo dvorana prejemajna.

Omeniti moram še nekoliko delavskih razmerah. Vsak dan delamo in čeprav nas včasih spodje baroni premoga kakih par ur prej našeno domov, jim tega dosti ne zamerimo, saj tudi mi premogarji radi uživamo solnce

barke, ki jih tako redkokdaj vidimo, ko oni še niso videli premogokopa, čeprav se rede od naših žuljev.

Koliko časa bodo še vladale razmere, da bo tisti, ki seje in žanje, moral stradati z družino vred, medtem ko drugi živa sad njegovega dela? Na to vprašanje morajo delavci prej ali slej odgovoriti.

Omeniti moram še, da je društvo št. 400 SNPJ. sklenilo in došlo dne 30. maja za dan razvitja. Valed tega so naprošene tukajšnja in okoliška bratska društva, da ne bi priredili nikakih drugih slavnosti na tisti dan. To bi obojestransko škodovalo.

Želim, da bi se oglašali še kak drug rojak iz naselbine ter pozdravljam vse zavedne rojake in rojakinje. — L. G.

Privlačnost opojnih pijavč na inozemskih poslaništvih.

Diplomatična družba v Washingtonu vključuje nekaj najzanimivejših ljudi. Nekaj posebnega ima na sebi skoro vsak diplomat. Ta je strašno velik aristokrat, oni neznanek ljubezljiv, tretji slad kakor med, četrti pust liki suh paragraf v tem ali onem zakoniku, peti dostojanstven kakor Jules Jusserand, ki je dekan celega diplomatičnega zbora.

Washingtonsko prebivalstvo se seve ne more načuditi tem starokopitnim in novodobnim prikaznim. Degodkov, javnih in napol javnih, je toliko, da ni treba biti nikomur v Washingtonu posebno dolgačas. Skoro vsaka reč je zanimiva, in to pa tako zanimiva, da grede nekateri ljudje na prireditve brez vsakršnega povabila.

Nekoč je angleško poslaništvo pridilo večerno zabavo. Povabilo je dva tisoč oseb, a prišlo je še enkrat toliko. To je povzročilo in izvalo odredbo, da ne more sedaj nobena oseba na takšno prireditev, če nima povabila a sabo.

Hlisa, v kateri je to ali ono poslaništvo, smatrajo za last tiste dežele, kateri pripada poslaništvo. Zato je tamkaj dobiti tudi take reči, ki so navadnim Američanom prepovedane dandaneš, kakor na primer opojne pijače.

In vedno je dobiti nekaj takih ljudi, ki se preradi opirajo na gostoljubnost. In ker smejo inozemska poslaništva postreči svoje goste tudi s pijačami, gledajo ti ali oni ljudje, da pridejo na poslaniške prireditve. Zato ustvarjajo te velikanke privlačnosti.

Če se je zadnjič pripetilo, da so dobili v tihotapevni knjigi imena zelo odličnih in znamenitih oseb, ni še s tem rečeno, da so bili ti ljudje pridni odjemalci raznih opojnih pijavč. Utegnilo je biti tudi tako, da so imeli šele postati pridni odjemalci. Je pa še težko živeti v atmosferi inozemskih diplomatov, pa ne imeti kozarčka tega ali onega žganja na razpolago, zakaj, izlahka se človek ne dokoplje do prijateljstva s tem ali onim strežarjem kakega inozemskega diplomata.

Odličnost v diplomatični družbi ni nikakor odmerjena po starosti. Ali prednostnost pa le vlada med njimi. In razlika je jako vidna in razločna. Veleposlaniki velikih dežel, kakor n. pr. Velike Britanije, Francije in Italije, so voditelji. Ti so v stanu prirejati večje zabave kakor drugi in ljudje tudi pričakujejo več od njih.

Kadar pridejo odlični obiskovalci iz Anglije ali Francije in drugih dežel, priredi dotično poslaništvo zabavo njim v čast. Za časa razorožitvene konference v tem mestu je bilo vsepolno takih prireditev. Posebno vneto je bilo v tem oziru francosko poslaništvo.

Angleško poslaništvo je prejkone najbolj delavno na družabnem polju. In njegovo prireditve so privlačne mladim in starim. Angleži so posebno natančni v izvrševanju svojih diplomatičnih nalog.

Mnogi ljudje morda še ne vedo razločka med veleposlanikom in ministrom. Ali ta razlika igra zelo važno vlogo v Washingtonu, zakaj, senator je več kakor minister, ali manj kakor veleposlanik. Včasih seve nadkriljuje senator s svojim znanjem veleposlanika, včasih ta prvega, dostikrat pa priprosti minister obo. Toda to ne pride pritem v poštev. Dostojanstvo je prvo, znanje vpoštevajo šele za tem.

Brez dvoma bi mislil marsikdo, češ, kaj je treba tega. Ali če si ogledamo to reč natančneje, je ta razloček navsezadnje jako potreben, zakaj, če bi ga ne bilo, ki se

zlasti ženski del diplomatije, družbe gotovo kar lasal za bolj mesta v družbi raznih diplomatov. Tako pa gre vse kakor z olje namazano. Ministrstva žena se lepo na določeno mesto, poslan kova na svoje itd. Ženstvo v diplomatičnem zboru je sila natančno. Vse mora biti tako, kakor zahtev dostojanstvo njihovih mož. Mnogi kaj morajo storiti, čeprav jim zoprno in neljubo.

Diplomatična družba je jako kozmopolitična. Japonci so zelo aktivni in tako tudi kitajski zastopniki, dasi je kitajsko poslaništvo samo legacija, ne pa veleposlaništvo. Japonski veleposlanik ima zelo mikavno in privlačno ženo.

Zabave v veleposlaništvih a razpisne, kakor so bile pred vojno. Le nemško poslaništvo se je predrugačilo in izpremenilo. Nemški zastopniki ne prirejajo zabav.

Veleposlaništva so zelo drage legacije so cenejše. Revnejše dežele ne morejo zdržavati veleposlanikov. Amerika je imela svojega ministra. Ali pozneje je kongres dovolil veleposlaništva, ker pridejo ta po inozemskih prestolnicah mnogo bolj v poštev kakor p legacije.

Gospodinski kotichek.

Kako pojimo piščeta? Ni do bro, če pojijo piščeta a svežo iz mrzlo vodo. Voda naj bo sicer snažna, a pusti jo poprej nekaj časa stati. Nekateri gospodinja položijo v vodo za piščeta zarjav žebelj. Tudi to priporočamo, ker pride tako v vodo nekaj železa, kar pospešuje in jači kri in zdravje.

Kako odpravimo gliste iz cvetličnih posod? Na dva načina lahko odpravlj gliste iz cvetličnih posod. Na vrh položi tobak, na dnu pa odmaši luknjico in postavi posodo na rahlo zemljo. Tobak glistam smrdi in bežijo v zemljo.

Drugi način pa je sledeči: skuhaj 12 prerezanih kostanjev v vodi in s to vodo prilivaj cvetlicam. Gliste poginejo v posodi.

Kako odpravimo črve iz pohištva? Gotovo se je že marsikateri gospodinja jezila nad črvi, ki ji rijejo po pohištvi in ga lagoma vedno bolj razjede. Ta črve je kaj lahko odpraviti. Kadar zapaziš v pohištvi luknjico, vlij vanjo bencina in zamaži jo potem s voskom.

Nekaj o jajcih. Če hočemo jajca sveža ohraniti, jih moramo tako shraniti, da ne pride zrak do njih. Deni jih v slano vodo in pu sti jih tako dolgo, da vtonejo, nato jih vzemi, obriši in shrani v suhem pesku, otrobih ali žaganju. Nekateri shranjujejo jajca tudi v apnu. V najnovejšem času pa dobiš tudi že v trgovinah tako imenovani "garantoli", v katerem se dajo jajca sveža ohraniti. Kako pa spoznamo sveže jajce? Drži ga proti svetlobi, če je prozorno ja še sveže. Če ga na jezik položiš, je čuti staro jajce gorkeje, kakor sveže jajce. Da stara jajca klopčejo, je gotovo vsem znano. — Jajce, ki je mrzlo, postane zopet užitno, če ga položiš v mrzlo slano vodo.

Kako ravnamo s kravo, ki za družje mleko? S kravo, ki mleko zadržuje, ne smeš ravnati surovo, s pretepanjem in kričanjem se nič ne odpravi! Kadar jo molzeš, daj ji nekoliko dobre krme, pogladi ji vime z roko in kmalu bo dala mleko.

Gnoj za cvetlice. Dober gnoj za cvetlice dobiš, če pripraviš ovčji gnoj, mu priliješ trikrat toliko vode in ga pustiš najmanj 14 dni stati. Tak gnoj rabijo vrtnarji tudi za kuhinjska zelišča.

Dober gnoj za cvetlice je tudi mizarski lim, katerega poprej raztopiš v vreli vodi. Ne smeš pa z njim preobilo zalivati, ker se korenine usmradijo in potem gni jejo.

Kako dobimo dober hren? Vsaka gospodinja ve ceniti vrednost dobrega hrena. Če pa hočeš imeti dober hren, moraš ga negovati na polju v vrtu tako, kakor vsako drugo rastlino. V pozni jeseni je treba hren pognojiti s hieviskim gnojem in sicer tako, da položiš gnoj na hrenišče. Da bo redilne snovi spravil do korenin. Če pa hočeš gnoj zakopati, smeš izkopati le prav plitko jamo in moraš paziti, da ne poškoduješ pri tem delu korenin.

"Kdaj bo konec sveta?" so vprašali Nasradina-hodža.

"Kateri konec sveta?" vpraša on.

"Koliko koncev sveta pa je?" mu odvrnejo.

On jim odgovori: "Kadar umrjem jaz, bo veliki, a kadar umrje moja žena, bo mali."

Moskovski igralci v Chicagu.

Oboje moskovskega Umetniškega gledališča je prišlo večeraj popoldne v Chicagu s posebnim vlakom iz New Yorka, kjer je igralo s velikim uspehom dvanaest tednov. Rusi bodo gostovali v Chicagu tri tedne, in sicer — kot je bilo že naznanjeno — v Great Northern gledališču. Prva predstava je noč. Vse predstave pričnejo ob osmih zvečer in točno ob devet, kadar se vrše popoldne.

Konstantin Stanislavski, ki je pomagal ustanoviti Umetniško gledališče leta 1898, je eden glavnih igralcev. Vsi igralci in igralke so iz Moskve in seboj so prepeljali tudi vse potrebne kostume in opremo za scenerije.

AVSTRIJSKE FINANČNE ZOPET NA TRDNIM NOGAH?

London, Anglija. — V zadnjih par mesecih je bilo več storjenega za to, da bi bila Avstrija zopet postavljena na trdne finančne noge, kakor pa bi se dalo storiti v petdesetih letih brez vsake pomoči. Liga narodov je stalo to, in finančni izvedenci trde, da so bila ta prizadevanja čudežna. Avstrijski odsek v ligi je postal pred kratkim tozadevno poročilo. Ali zdi se, da je to sam po sebi dovolj mednarodne lige. In če vpoštevamo druge glasove, ki nam pripovedujejo o strašno slabih razmerah v pobočni avstrijski republiki, moramo pritegniti tudi trditvi. Če ni liga narodov v stanju bzdati francoskega imperializma, če ne more Evrope pripraviti k temu, da bi bolj mislila na konstruktivno delo, če liga narodov ni v stanju preprečiti vsakega vmešavanja v čisto neverne zadeve, če liga narodov ne more napraviti reda v Evropi niti v političnem, niti v gospodarskem oziru, kako more svet verjeti v to, da je malo in slabotno avstrijsko republiko spravila na trdne finančne noge. Vsa ta dejstva nam očitujejo, da je liga narodov le nekakšen izrastek kapitalistične družbe, ki ji je na tem, da zatre vsako svobodno gibanje v napredni smeri. Evropa večji del hodi po popolnoma reakcijski poti, ki ne more priversti števila na pot blagostanja in zadovoljnosti.

Poročilo, ki govori o izboljšanju finančnega položaja v avstrijski republiki, pravi, da je deželni denar stabiliziran, ker je prišlo k deželi znanja finančne, predvsem angleške, na pomoč. No, to utegne biti res. Ali s tem ni še pomagano republikani sami. Angleški finančniki niso dali denarja kar meniški tebinji. Gospodje bankirji so si gotovo zasigurali vsak posejani peni.

Avstrijska republika jim ne more zagotoviti varnosti posejane denarja z drugim kakor z zemljo, kar je ima. Vodstvo je na ta način prodalo deželo na milost in nemilost angleškim denarnim mogotcem. In s tem je bila narodova neodvisnost rakom živigat. Če komu dolguješ denar, moraš navadno tako plesati, kakor ti on gode.

Avstrija je dobila, oziroma dobi posojilo pri angleških bankirjih, ki narekujejo zaeno s francoskimi tovariši politiko ligi narodov, ki ni nič drugega kakor nekakšen sindikat angleških in francoskih finančnikov.

Otod tudi izvira "vesela" novica, ki nam z velikim navdušenjem pripoveduje o tem, kako je "mednarodna liga" uspešno rešila denarno vprašanje v avstrijski republiki. In vsako lahko vidi, kam v tem oziru pes tako molli.

Novica o izboljšanju finančnih razmer v Avstriji bi bila vesela jele potem, če bi si izboljšalo položaj ljudstvo samo s svojim delom. Slabo pa je, kadar se bahajo o izboljšanju denarnih razmer znanji finančniki, zakaj, potem vemo, da je ljudska neodvisnost krivovana za dolgo, dolgo vrsto let, če ne za vselej.

BREZPOSELNOŠT V ŠVICI.

Washington, D. C. — Čezdalje večja brezposelnost v Švici ima posredno za posledico to, da hoče deželna oblast izrabiti silne vodne sile za elektrificiranje, kar bo zahtevalo veliko število delavskih moči ter tako dokaj zmanjšalo brezposelnost.

Po načrtu, ki ga je predložilo vodstvo zveznih železnic, bo treba vsako leto 0.000.000 frankov za elektrifikacijo, namesto 50 milijonov, kakor je določeno sedaj. Določanje vseh nameranih del bo veljalo 450 milijonov frankov.

PROHIBICIJA JE ZA VSELEJ POTISNENA IZ POLITIKE, MENI DANIELS.

(Nadaljevanje s prve strani.)

po katerem voli sedaj zvezne senatorje ljudstvo. Mnogo ljudi seveda ni bilo za ta amandament. Treba je bilo veliko prizadevanja in mnogo naporov, preden je bila večina senatorjev za ta amandament. In vendar bo prej tekla voda v tej ali oni reki navzgor, kakor pa da bi bili zvezni senatorji spet imenovani, ne pa voljeni.

Je seveda nekaj takih ljudi med nami, ki bi radi zavlekli prohibicijsko vprašanje v volilno kampanjo, ki jo bomo imeli v letu 1924. Med mokrati jih je in med suhači. Ali ta nakana se jim nikakor ne bo posrečila. Treba je prohibicijski amandament sicer nekoliko popraviti, oziroma ga drugače tolmačiti, ali odpraviti pa se ga ne bo dalo več. Treba je več poštenja med tistimi, ki jih vlada pošilja uveljavljati prohibicijo po deželi, treba dovoliti pijačo, ki je za delavca neobhodno potrebna, pa bo prohibicijski amandament popolnoma v redu. Prohibicijsko vprašanje je na splošno že urejeno in rešeno.

Pred nami so mnogi še popolnoma nerešeni in nujno potrebni problemi, ki bodo prav gotovo igrali najvažnejšo vlogo na prihodnjih predsedniških volitvah. To so problemi svetovnega pomena. In te moramo rešiti, če hočemo, da pojde svet redno po poti, ki drži do blagostanja in napredka.

Daniels ima v marsičem prav. Ali pravega pa le ni še pogodil. Kajti na prihodnjih predsedniških volitvah utegne igrati odločilno vlogo tista stranka, ki se bo zavzemala in ogrevala za odpravo ameriške plutokracije v naši vladi. Da se pa za to ne bo nikoli potegovala niti republikanska, niti demokratska garda, o tem je lahko prepričan vsakdo.

ČE BI IMEL BRYAN PRAV, BI ADAM PREŽIVEL 930 LET.

Washington, D. C. — Če bi imel William Jennings Bryan prav v trditvi, če da je teorija o evoluciji neumnost, potem bi moral Adam preživeti 930 let ter preboreti vse nalezljive bolezni, katerim je človek podvržen dandanes, in Noe bi ne bil samo eden največjih pomorskih kapitanov, ne go tudi eden najuspešnejših zdravstvenih uradnikov.

Ta je moral vzeti v svojo barko vse bolezne klice ter jih zopet vzeti venka, ne da bi izgubil kakega slona.

Tako meni dr. Charles W. Stiles, ki je znamenit zoolog. "Po Bryanovih predstavkah so morale biti vse klice, ki povzročajo bolezni, ustvarjene v začetku sveta natančno v takem stanju, v kakršnem so danes," je dejal dr. Stiles koncem zadnjega tedna.

Nadalje bi moral biti svetopisemski raj nekeje na Kitajskem, zakaj, le tamkaj so kraji, kjer je človek takorekoč nedostopen za nekatere nalezljive bolezni.

In če bi Mr. Bryan imel prav v svojih teorijah, bi bil lahko uverjen, da bi doživel kar Adam najmanj 930 let. In blagor mu, če misli še tako dolgo živeti, zakaj, v tako dolgi človeški dobi bi moral prišel naposled do izpoznanja, da je teorija o evoluciji vendarle resnična.

Volitve na Turškem.

Carigrad, 2. apr. — Velika skupščina v Angori je sklenila, da se vrše volitve za novo skupščino v dveh mesecih.

Vodja opozicijske stranke v skupščini je misteriozno izginil in njegovi pristajali sumijo, da so ga ubili njegovi politični nasprotniki. Nekaj voditeljev vladne stranke je bilo aretiranih.

50 židov ubitih v Rumuniji.

Budapešta, 2. apr. — V Jazu na Rumunskem je bilo sredi ubitih 50 židov in na stotine ranjenih v velikem pogromu. Več tisoč oseb je prisostvovalo v protijidovskih izgrelih.

Napad na italijanske fašiste v Berlinu.

Berlin, 2. apr. — Italijanski fašisti v Nemčiji nimajo sreče. Ko je več sto fašistov zborovalo te dni v Berlinu, so komunisti udri v dvorcu in razgnali fašiste na vse štiri vetrove. Italijanski poslanik je videti zelo utaljen in slabi se, da bi zahteval od nemške vlade kaznovanje vseh nameranih del brezposelnosti.

NEČLOVEŠKO POČUTJE STARŠEV S SINOM.

Bridgeville, Pa. — Ni vse zlato, kar se sveti in tako tudi ni odkritostno govorjenje nekaterih ljudi, ki se na zunaj kažejo za najboljše katoličane, v resnici pa njih početje ni človeško; saj se zver hrani in neguje svoj zarod, kako naj potem omenjamo onega, ki te svoje dolžnosti ne izpolnjuje.

Nedoigo tega je dečel nekega rojaka izpovedal pred tuk. mirnovnim sodnikom, da ga je obdobil iz starega kraja meseca januarja leta 1921. Ker fant ni znal v par mesecih angleškega jezika, ga je prišel oče zaničevati in preoblagati s delom, katerega pa fant ni mogel izdelovati radi slabega prehranjevanja. Začeli so ga pretepali in po šestmesečnem bivanju pri starihi je bil zaprt v klet čez noč. Drugi dan so mu povedali, naj gre in ne pride nikoli več nazaj.

Siromak si ni vedel pomagati v tej prostrani deželi, ki jo hvalijo, da se v nji oedita med in mleko. Potikal se je okoli hiše in več noči spal na zemlji na golih tleh. Bil je brez hrane. Šel je k bližnjemu rojaku potokit svoje gorje in dotičnik se ga je usmili, vzela na svoj dom, dal mu hrane ter mu hotel dobiti pošteno delo. Toda oče fanta ni tega dovolil. Ko je izvedel, je prišel s močnem postava in ga vzel zopet na svoj dom. Naložil mu je še večjo pokoro. Oni rojak bi bil že poskrbel, da bi se stvar postavno uredila, a mislil je boljše, če se uravna zlepa. Motil se je. Od tega časa je za dečka postalo življenje še toliko krutejše. Prepovedano mu je bilo klicati svojo mater s imenom mati, če da ga ona ne prizna za svojega sina. Tudi obedovati ni smel več pri mizi. Tako je bilo povedano pred mirovnim sodnikom po materi.

Za dečka je prišel pravi pek. Za vsako malenkost je bil tepen, delati je moral težko, jesti pa je dobil ono, kar je ostalo drugim. Ni mu bilo za živeti ne za umreti. Njegovo trpljenje je slednjič pripelo do vrhunca. Glad, najslabše izmagovalce, je spravljal fanta skoraj v obup. Silno se ga natepli in brez zajutka je moral k maši. Zapretili so mu, naj se le požuri domov, da jih bo dobil še več. Tako se deček ni upal domov, potikal se je po griču, taval okoli in mlo arl doli na hiše, kjer žive kruti ljudje. Kakor nedolžno jagnje, ki ga gospodar zapre izven ograje, tako je taval ubogi fant po griču. Pekle so ga večje in manjše rane, ki mu jih je zadala "mati" s udarci.

Začelo se je že mračiti in deček se je prišel a strahom premakiti doli proti vasi. Tu ga dohitel tujarodna žena, ki mu pomaga do njegovih rojakov. Tolažila so ga ter mu prigovarjali, naj gre domov, a ni hotel. Rekel je, da ima še dovolj mučenja in rajši gre pod vlak kot še enkrat domov.

Zavzela sta se zanj dva rojaka, šla z njim k zdravniku in do mirnovnega sodnika. Izvedelo je tudi človekoljubno društvo "Human Society", a še ni znano, kaj bodo ukrenili. Fant je hodil na delo v tovarno, toda niso mu dali s seboj hrane in tako je lačen stikal po tovarni za ogrizki, ki so jih vrgli proč drugi delavci. Delovodja tovarne je to zapazil in se je zelo razhudil, a obenem se mu je deček zasmilil in s solzami v očeh šel do telefona ter vprašal "Human Society", kaj storiti. Naročili so mu, naj bo on oskrbnik čez fanta in druge reči. Tako je dobil dečku pošteno stanovanje, kupil mu potrebne obleke in se izrazil, da bo v bodoče on gledal, da se fantu ne bo več godila krivica. Starihi dečka pa naj drže roke proč, ako ne želijo imeti sitnosti na sodišču.

Sedaj bi radi dokazali, da deček ni pri zdravi pameti in da so drugi krivi sramote, toda po njih nastopanju proti sinu človek samo lahko sodi njih. — F. Juvančič.

Entente vabi Turke na novo konferenco.

London, 2. apr. — Uradno poročilo se glasi, da so zavezniški povalbi Turčijo, naj zopet pošlje mirovne delegate na obnovljeno konferenco v Lozani. Nota zaveznikov se glasi, da so pripravljeni razpravljati o vprašanju kapitalizma in ekonomskih ter finančnih točkah lozanske pogodbe, ne pa o novih teritorialnih zahtevah.

Lenin je zopet bolji.

Moskva, 2. apr. — Uradni državni buletin sporoča, da se je Leninovo stanje zopet obrnilo na bolje.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Nalezljiva bolezen. V Mariboru se je pojavil en slučaj črnih koz. Ker je ta bolezen silno nevarna, so storile zdravstvene oblasti vse, da se bolezen ne razširi. Upanje je, da ostane to osamljen slučaj. Skratinka se po Bosni in Hercegovini silno širi. V veliki meri je temu krivo tudi prebivalstvo samo, ki ne naznani zdravstveni oblasti, če kdo oboli na skratinki.

Srebro v naši zemlji. Neki čiški list je prinesel minule dni novice, da je produkcija srebra v Jugoslaviji tako narasla, da zalagamo celo Evropo z našim srebrom. Le škoda, da mi o tem do zdaj nismo nič vedeli. Imamo sicer med našim naravnim bogastvom tudi srebro, nekaj malega celo v Sloveniji, mnogo pri Kratovu v Srbiji in bi v resnici mogli imeti velik vpliv na trgu s srebrom. Toda naše srebro počiva žalibog le v rudnikih, ki se pa ne izrabljajo.

Vodovodna cev pošla. Dne 14. marca v noči je počila v Trenkovi ulici v Zagrebu vodovodna cev. Voda si je siloma naredila pot in je brizgala do 12 metrov visoko, noseč a seboj zemljo in kamenje. V bližini stoječa hiša je bila v kratkem času poplavljen, voda ni vdrila le v kleti, temveč tudi v višje ležeča stanovanja, kjer je povzročila ogromno škodo. Morali so celo prebiti zidove, da je voda odtekala. Nesreča se je zgodila še ob 11 ponoči, a požarna bramb je prihitela šele ob 5 jutraj in so vsi noč le sosedje in slučajni pasanti pomagali ogroženim družinam reševati svoje imetje.

Razno.

Trikrat mrtve — pa še živi. — Francoski časopisi pripovedujejo sledečo resnično zgodbo. V Sorboni živi neki kmet Gijon, ki je moral ob izbruhu vojne k vojakom. V 1. polovici l. 1915. pa dobi njegova družina od vojnega ministrstva sporočilo, da je Gijon 15. febr. 1915 padel na fronti. Pokojnikov družina je nesrečno že objovala, ko pride mož zdrav in vesel iz fronte na dopust. A ko se še nahaja na dopustu, dobi njegova družina vnovič obvestilo, da je mož padel junake smrti. Razume se, da je bil mož toliko prebrisan in ni šel več na fronto, saj je bil že dvakrat proglašen za mrtvega. Ostal je doma in opravljal svoje delo. A nesreča ne miruje! Te dni pride pisanje od vojnega ministrstva, v katerem javljajo njegovi družini v tretjič žalostno vest, da je mož padel na fronti.

Turški Pavliha.

Nekoč se je vračal Nasradin-hodža iz dolgega poto pa je bil zelo žejen. Spotoma zapazi studelec, a cev je bila s čepom zagavljena. Silno žejen vođe, istrga Nasradin-hodža hitro čep in voda se udere z vso silo skozi cev in ga vsega premoči. Nasradin-hodža se razjozi in reče:

"Če bi bil ti kak pameten stvar, bi te ne zabili s takim čepom."

Nekega dne gre Nasradin-hodža na trg, kupi zelje, ga stlači v svoje blage, si jih priveže na hrbti in zajaše svojega osla. Ko jaha proti domu, mu reče nekdo:

"Boter, zakaj ne privežeš bisage na sedlo?"

Nasradin-hodža mu odvrne:

"Pa čemu bi ta uboga žival toliko nosila?"

Nekdo zaprosi Nasradina-hodžo, naj mu posodi vrvi, na kateri se suši perilo. Nasradin-hodža gre v hišo, a ko se vrne, reče:

"Baš so razobesili moko na njej."

Oni ga vpraša:

"Kaj, na vrvi se moka razobesila?"

A Nasradin-hodža mu odgovori:

"Če nisi voljan, posoditi vrvi, lahko prav lepo razobesi moko po njej!"

Nekoč se je hotel Nasradin-hodža nekaj ukrasti pri svojem sosedu, pa se je spazil na dimnik, da se spusti od tam v hišo. Ko pa vidi senco svoje noge, misli, da je tram, hoče stopiti nanj, a zmanjkalo mu je tal in lopne skozi dimnik v arado sobe kjer so spali sosedje. Ti planejo iz spanja in zakričejo:

"Tatovi, tatovi!"

A Nasradin-hodža jim reče:

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Calmar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 51, Johnston, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vagrich, urednik glasila John Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, podpredsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.; Martin Zelenikar, Box 276, Barberton, Ohio; Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn.; John Turbell, Box 62, Hendersonville, Pa.; John Gorick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrosii, Box 286, Meen, Ruu, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., na jugozapad; Max Mare, Box 186, Buhl, Minn., na severozapad; Mike Zugel, 5483 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zeitz, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; Frank Samark, 5500 Prosser Ave., Cleveland, O.; William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdržitveni odbor:

Predsednik: Frank Alot, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Joško Oren, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Joe Stuk, 6404 Orin Ct., Cleveland, Ohio.

VARNOSTNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kers, 6333 St. Clair Av., Cleveland, O.

POZOR! — Korrespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsednik S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVEJO: Bolniška tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednate vsebje se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse prihodnje glade poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zeitzu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je spodaj.

Vsi prijavi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajoči, oglaš, narodnina in spisi vsebje se vrši s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

"Za boga, tiho bodite! Saj nisom tatovi, to sem jaz, Nasradin-hodža; vaš sosed."

"Pa kaj vraga iščeš ob tem času v tuji hiši?" ga vpraša sosed.

"Žena mi je zbolela," odvrne Nasradin-hodža, "pa sem prišel, da poličem malo čebule za zdravilo."

ZAHVALA.

Whitevalleyjaki premogarji v Penni so darovali \$100 v sklad za osebovobitve političnih jetnikov, katero vsoto smo prejeli po sodruhu Joe Britcu. Zato se na tem mestu najtoplejšo zahvalujemo za njih sošutno požrtvovalnost. Vsoto smo prejeli ravno ob pravem času, ker sedaj zbiramo sklad \$1.000 za trinajst sodrugov v Cincinnati, ker je bila njih obsodba potrjena pri njihjem sodišču. Vso zadevo hočemo spraviti pred najvišje sodišče in ako bodo ponovno obsojeni, bo 17 njihovih otrok prepuščenih svoji usodi.

Sodrugom v Cincinnati bomo sporočili, da se whitevalleyjaki premogarji — podzemeljski sužnji — spominjate nanje. — Otto Branstetter, tajnik eksekutive.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Marca 31-23)

potem, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen, valed napakega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago je za leto \$6.50, pol leta \$3.25.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO

"PROSVETA"

2657 So. Lawdale Ave., CHICAGO, ILL.

NAKLANILO IN ZAHVALA.

Z žalostnim srecem nasnanjam vsem sorodnikom, znancem in prijateljem tužno vest, da je nemila smrt pretrgala nit življenja mojemu soprogu oz. očetu

MIKE BULJOV.

Umrl je dne 14. marca 1923 in pokopan je bil 18. marca t. l. po katoliškem obredu. Vzrok smrti je zastrupljenje obliati. Bil je zdrav in mrtve v enem dnevu. Pokojni je bil član dr. Sv. Nikola št. 105, N. H. Z., Thomas, W. Va., dr. Sv. Petra, št. 69, J. S. K. J. in zvesti član U. M. W. of A. V Ameriki je bil 35 let. Doma je bil iz vasi Buliče na Hrvaškem. Tukaj zapušča mense žalujno soprogo in štiri otroke. Enega brata v Henry, W. Va., in polubrata v starem kraju. Iskreno se zahvalim vsem, ki so me tolažili ob žalostni uri nesreče. Posebej se zahvalim članom društva Sv. Nikola št. 105, N. H. Z. in dr. Sv. Petra št. 69, J. S. K. J. za krasne vence, nadalje društvu C. D. of A. No. 656 of Thomas, W. Va., in dr. Knights of Columbus of Thomas, W. Va., za darovane vence. Prav srčno se zahvalim Amaliji Golob in nje soprogu Ignacu iz Clevelanda, Ohio, za podaritev venca in vdeležbo pri pogrebu ter sestri Rozaliji Zabukovec in nje soprogu Jožetu za vence. Hvala cerkvenemu pevskemu zboru in ženskem oltarnemu društvu za darovani vence. Hvala lepa tudi Mr. and Mrs. Modie, Mr. A. Korenčan, Mrs. Joe Bulič, Mr. in Mrs. Paučič, Mrs. Bertha Bulič, Mrs. Borčnik, Mrs. Mary Pekol, Sophomore Class of Thomas High School, ter učiteljcem F. H. S. za krasne vence in svečih evetile. Iskrena hvala Mr. Vincent Mestrichu iz Mt. Clare, W. Va., za krasni venec in za vdeležbo pogreba in enako lepa hvala vsem bližnjim in oddaljenim, ki so se vdeležili pogreba v tako velikem številu. Tebi dragi mož in oče, bodi lahka ameriška zemlja, počivaj mirno. Žalujejo ostali: Mary Bulič, soproga; Mike Jr., Daniel in Rudolph, sinovi; Mary Jr. Bulič, hčerka. Thomas, W. Va. Box 366.

STRANSKI ZASLUŽEK

za izobraženega rojaka, ki je zmožen predstavljati slovenski rokopol v angleški jezik. Mora imeti pisateljske zmožnosti. Plače po dogovoru. Natančnejše podatke se izve pri uredništvu Delavske Slovenije, 383 First Ave., Milwaukee, Wis. (Adv.)

Na krvavih poljanah.

IVAN MATIČIĆ.

(Dalje.)

Zdajci pa zagrmí možnar tam zadi za nami, da se strese zemlja in ves razkleščeni gozdček od zračnega pritiska. V zraku se začuje cviljenje cele črede pavov, potem se izpremeni v volčje tuljenje, dalje vedno v nižje leve rjovenje, nazadnje pa bruhanje ob silnim tresku tam doli ob Gradiški velikanski oblak črnega dima in prati visoko v zrak, v oblasti zavita pa črna telesa, roke, noge, kosi železa — in vse to pada trdo in osmojeno nazaj na razsekano zemljo.

Strel je udaril v polno. Vse je popadalo na tla in zaječalo. Kolikor se jih je borilo, so zbežali v bližnjo dolinico, a tja noter je treščilo nekaj novih nabojev. Tako je bil razdejan ves bataljon. Poskakovali smo od veselja, ker smo rešili s tem zopet enega napada. Če ne pobije mo mi njih, pobijejo oni nas, ker enim je pisana smrt. Tem bolj pa so udrihale o praznih in razdejanih zakopih zopet laške baterije, razkačene od novega poraza. Tako smo razbili a telefonom mnogo sovražnih trum in zavrnili mnogo napadov.

Iztegati je začela svoje kremplje v naše vrste tudi kolera, ki sta jo privabila k nam smrad in neznaga. Zavijalo nas je po črevih, da smo se zvijali, kot bi nas lomila božjast — in marsikateri je zadavila.

Prva ofenziva je trajala nekako osem dni. Bila je vroča, trdovratna, toda napram poznejšim pohlevna in skromna.

Zamenil nas je bataljon 97tih, ki je ravno preživel hudo kolero. Med moštvo jih je bilo mnogo italijanske narodnosti, častniki skoro le nemški, ki so te ljudi silno pretepali in suvali.

Videl sem, kako je planil nemški stotnik iz svojega kritja in se zagnal do moza, katerega je hudoben nemški narednik zatožil, da se mu je nekaj odgovorjal. Poleg dotičnega moza je stal razvodnik Pahor iz Trsta, in tega je stotnik udaril po glavi, da je omahnil. Ko je narednik oficirju pojasnil, da ta ni pravi, je sirovež otrsel z glavo, rekoč: "Ne de niel!" — nato se pa pogljal kot tiger v starega moza, ga podrl na tla in ga pričel obdelavati z okovanimi petami, stopal nanj, preal ga, bil ga a pestmi po glavi, pljuval mu v obraz. Stari mož je ječal, valjal se, prosil a povzdignjenimi rokami po laško in po slovensko — nasilnež je pa zahteval vrv, ukazal onemoglemu staremu, naj vstane, ga zavlekel k bližnjemu deblu in ga navezal tako trdo in tako visoko, da je bil ves črn in je skoro visel v zraku — a okrog njega so sekale italijanske granate. Obel me je čuvs in obrnil sem se proč.

Ta bataljon je moral ostati za kazen neprotrgoma v liniji preko druge ofenzive, tako da je bil popolnoma razbit.

Mošti nas je zapustil, prevzel je artiljerijsko brigado poveljstvo. Mi smo odšli v Čotice na oddih. V Mirnu so nas napojili zadnji prebivalci z zadnjim vinom, potem pa smo šli v Martinčiče pri Renčah, kjer smo ostali teden dni in se očistili uši in nennage. Vse je počivalo, le nas zarobljeni četnik se je hotel posebno pridnega izkazati in je mučil svoj vod vse ljube dneve na žgočem solncu a tistimi trapastimi "gvergrifi".

Z nami so se spojili tudi ostanki sedmega lovškega bataljona, kakih štirideset mož, njih stotnik je pa prevzel poveljstvo nad našim bataljonom.

Avstrija ni imela tedaj na soški fronti prav nobenih rezerv, ker jo je resno ogrožala Rusija. Po ogrskih planjavah je že teptala koziaška konjenica, okrog Dunaja so kopali jarke. Ob Soči so bili le slabotni bataljoni, največ pa še stari črnovojniki ali celo napol zaceljeni ranjenci. Tu ni bilo niti enega polnega polka niti ene aktivne čete. Iz vseh vetrov zmašeni bataljoni, označeni z vsemi mogočimi barvami. Naš bataljon je imel na sebi vse znake tretjega kora. S tem je namreč armadno vodstvo slepilo sovražnika. Dva bataljona sta tvorila brigado, štirje bataljoni divizijo in menda tri divizije že kor, ki je obsegal na ta način komaj tri polke. Poleg tega je bilo tedaj na vsaj planoti, ki je bila najbolj ogrožena, komaj kakih 40 starih topov, vsi že za staro železo. A morali so še zelo varčevati z municijo, ki so je imeli odmerjene le pičlo množino. Največ je delala ljubljanska 7.7 baterija, ki je pretrpela nadčloveške napore in na katero je bilo razpisanih 5000 lir nagrade tistemu, ki izda ali odkrije njen položaj. Te dokumente so našli pri mrtvem italijanskem pilotu, ki ga je sklatila baterija. Nad Devetaki sta bljuvala dva 30.5 možnarja, ki pa sta se kmalu razpočila, ker sta sprožila preveč strelav na dan.

Pri sovražniku so domnevali, da je imel vsak naš bataljon eno popolno aktivno divizijo, na vsako našo "brigadno" pa deset do petnajst mornirnih topov.

Naš položaj je bil obupen. Vedno smo se izmenjavali in vrstili eni in isti ter se ozirali po željnivo nazaj, kdaj nam pride na pomoč tretji kor, ki je bil baje na potu iz Galicije. Tako nas je tolažilo divizijsko poveljstvo dan za dnem. A kora nismo dočakali. Čudili smo se pa italijanski armadi, da ni prišla nikamor naprej, ko li spričo našega bednega položaja vendar z lahkoto prodrla do Trsta že v prvih mesecih.

Sredi julija meseca se je pričela druga ofenziva, ki pa je bila mnogo ljubežja od prve. Že prve dni je prodrl sovražnik nad Zdravčino in se je zajedel v Doberdobsko planoto, a najslužne napadal na Sv. Mihaelu.

"Na noge! Sovražnik je iznova prodrl!" se je glasil alarm.

Dreveli smo čez sedlo nad Martinčiči na Kras, čez Novo vas, kjer smo počivali v grmovju, a smo bili iznova vznemirjeni sredi noči in pogrnati čez Devetake. Dobili smo ukaz, da ne smemo njeti afriški črnece, ako bodo pred nami, ampak da moramo vse do zadnjega poklati.

Treskanje in tuljenje je naraščalo in se iz-

preminjalo v razbijajoče grmenje. Vsa planota je bila zavita v sivkasto dim, ki se je plazil in vlačil v doline in v kotline.

"Naprej! Na pomoč!"

Teško je iti v smrt. Vsi smo molčali, v grlu nas je tiščalo, glas ni mogel iz njega. Na obrazu sta se nam izražali prepadlost in grozna bolelost. Noge so nam bile težke, da bi najraši počivali na vsak korak. Ob solnčnem zatonu smo se skrili za Sv. Martinom. Komaj smo ga spoznali. V teh desetih dneh se mu je popolnoma izpremenilo lice. Vse je bilo v razvalinah: ena sama groblja; zavita v gost dim, iz katerega so vstajali ranjenci, črni od dima in prsti, okrvavljeni, raztrgani, z mrtvaškimi obrasi, osteklenelimi očmi, opirajoči se ob puške. Smrdeli so po trehnoh in gnolobi in vsa okolica je bila prenasočena z mrljiškimi in smodnikovim smradom.

"Siromaki, pohabljeni ste in nesrečni!"

"Hvala Bogu, ni smo rešeni tega pekla, a vas še faka. Mi gremo nazaj v življenje, naj bo že kakršnokoli, vaše življenje pa vst na pajčevini. Molčali smo, zatopljeni v težke misli, in še niže smo ukirili hrbitišče. Železni drobi so ječali, krlhalo se je kamenje, rušilo zidovje. Kritja ni bilo.

Zjutraj ob solnčnem vzhodu smo naskočili tik za Sv. Martinom, levo od Sv. Mihaela. Naloga naša je bila, da potisnemo sovražnika kolikor mogoče. Bil je zasidran za skalovjem ob robovih dolinice. Komaj smo se pokazali in se razmeknili v vrste, se je že usula na nas svinčena toča. Poveljnik tretje stotnije, ki je prišel k četi pred tremi dnevi in ki je bil ves čas potr, je zavpil "hura, naprej!" skočil čez kamenito ograjo, a že dohiti tri krogle v glavo. Obležal je mrtev na mestu. V vrste sta udarila strah in nered. V tem hipu so pričele treskati granate in šrapneli — in naš naskok je bil končan, ubita telesa in duševna moč. Sovražnik je bil nazaj pahjen le na nekaterih točkah. Vrste so obležale a mestu, plazile se po trebuhu, iskale si kritja, gradile pred seboj z mrljiško naglo kamenito ograjo. Med tem so pa ranjenci ječali, klicali na pomoč, vlačili se nazaj s krvavo glavo, z ubitim kolonom, zmečkanim stopalom. Nekateri komaj opraskani se skrili za skalo ali veseli bežali nazaj.

Ležali smo nepremično, vsak za svojo ograjo, tudi po dva, po trije na kupu, molčali, poslušali, čakali. V živih nam je kljuvalo, da bi planili pokonci in raztrgali same sebe. Oj, če bi imeli žganja, vina, da bi si pomirili razdraženo živčevje, če bi smeli kaditi! A nismo smeli kaditi, ne govoriti, ker če se je kje kaj premaknilo ali pokadilo, takoj se je usula na tisto mesto svinčena toča. Bersaljeri so bili komaj dvajset korakov nad nami, na robu dolinice, prežali iz svojih kritij in streljali neumorno. Strelci so bili izvrtni, a pred nami popolnoma varni, saj nismo sprožili niti strela. Le kadar je potihnila svinčena nevihta, smo pokukali izza ograj, ker se nam je zdelo sumljivo. In tedaj smo videli, kako so se usuli iz svojih kritij in kriknili "Avanti Savoia!"

S tresočimi se rokami smo sprožili peteline. Večina jih je zbežala nazaj, drugi pa so pometali puške proč, akočli naprej in dvignili roke. Bilo jih je toliko, da nas je bilo strah. Nismo vedeli, kaj bi z njimi. Pokazali smo jim smer proti Sv. Martinu — pa bežali so, vsi veseli in srečni, stokrat bolj srečni nego mi. Na katerih mestih, kjer so bili bersaljeri srenejši, so se pa zablskali bajoneti. Branitelji so planili, vsi prepadeni, poašno so gledali trepe naskakovalcev, kriknili so, zatrli napad in s krvjo oškropili svoje ograje.

Zarjuli so zopet topovi. Ure so bile dolge, brezkonne, palila je strahna julijska vročina, žgala v hrbet, neugasma žeja morila, sušila. Solnce je pritiskalo vedno navpično, ni se premaknilo z mesta, ni maralo v zatop.

Tam od Opatjega sela je prihajal na pomoč 10. maršbataljon 17tih, ki je prihitel menda prav iz Ljubljane. Ves poplitan je cepal mož za mož v presledkih 20 korakov, očepljen s šrapneli. Zbiral se je v dolinici za Sv. Martinom. Drugo jutro je prišel v ogenj, a je bil strt kot mi, pol-druga stotinja ujeta, drugo razkropljeno, ranjeno, ubito.

Tudi noč je bila brezkonna. Rili smo v razpaljeno in trdo zemljo, ruvali kamenje, kopali si luknje in utrjevali svoj bedni položaj, ker ogroženi smo bili od vseh strani, celo od zadi je treskalo v nas tam nekje od morja. Neprenehoma so svetle rakete pred nami, od strani pa nas je razsvetljeval žaromet, ki je svetil tam od Furlanije. Ogenj je trajal vsa noč, proti jutru je odnehal za nekoliko ur, da smo zadržemali, trudni, strti.

Zopet je vstal dan, vroč, krvava, dolg kot večnost. Ždeli smo po luknjah, molčali, čakali. Najhujši je bil molk in večno pričakovanje. Ko treščil granata levo, desno ali za hrbet, pričakuj, da treščil druga čez minuto že vate. Osirala se a širokimi očmi okrog sebe. Zdi se ti, da je druga skakla ali luknja varnejša, in planiš vanjo. In mnogokrat se posreči, da resnično uideš smrti. Mnogi so se a tem večnim beganjem odmeknili na skrajno levo ali desno krilo in se zamešali med tuja krdela.

Naprej in naprej so bljuvala številna žrela laških baterij tam od Zdravčine in izza Sv. Mihaela. Lajala so kot stekli volkovi in poznali smo jih, katere pojejo nam, in krčili smo se, božjastno zvijali, rili glave v tla, kadar so zarjovela.

Legal je mrak. Smrdilji dim se je plazil po dolini in lizal nas in mrljice, razžgane od neznozne vročine in smrdeče vedno bolj. Tam blizu je trohnel ubit Madžar že dva dni. Na rokah je imel briljante, diamante, v nahrbtniku vse polno zlata, ga je kazal in ponujal, še preden ga je zadelo. Zmenil se ni za vse to nihče. Čemu nam bodo biseri, zlato in vse bogastvo ob zadnji nri!

Noč je potekla tako kot prej, vsa jasna in žareča. Proti jutru smo zadržemali. Ob jutranji zori so iznova zarjovela neutrušena žrela topov tako silno, da so nam zobje zaulepetali. Ves dan ista pesem, svinčena toča, nevihta, omotena vročina, ječanje železa, škropljenje kamenja, prsti, neznošen smrad, kljuvanje živcev, naskokov vedno manj.

(Dalje prihodnjik.)

Pesnik.

Konec.

Hm, hm. Eh, tepec neumni! Saj imamo vendar oštarijo "pri Roži". Bravo, živio! Domovina je rešena. Povej mi, prosim, ali gre duša po smrti telesa lahko v oštarijo? Ne bo škandala?

Duša ga je pogledala, smeh jo je dušil.

"Seveda gre lahko, brez skrbi bodi, saj itak ne bo nihče razumel, kaj hočeš povedati. Kar napiši. Duša gre k Roži, spijs ga pol litra prigrizne košček slanin ali krvavo klobaso in potem zopet kroži in kroži.

On se je ustrašil. "Oprosti", je nadaljeval z mehkim glasom, "pozabil sem, da to ne spada v tvojo stroko. Stoji kakor skala v morju. Vidiš, to je možka beseda. Kakor skala v morju. Seveda te ne sme motiti, da se skala v morju ne vidi, to ni važno. Glavno je, da skala v morju stoji. Tako, sedaj pa nadaljujva! Če so utrujene človeške noge, to še ne pomeni, da se ne more gibati jezik. Kadar pa se giblje jezik, človek ponavadi govori. Da se giblje, tudi če je, nič ne de. Sedaj pa povej, kaj se zgodi, če se je jezik v ustitih obrnil in je nastala beseda?"

Komaj je izgovoril te besede, že ni bilo duše več pred njim. Začutil je, kako se je nekaj zganilo v ustih, kako ga je zarsbel jezik in če bi se ne bil pravčasno prijel za grlo in stisnil na vso moč, bi mu bila duša usla nazaj.

"Ne bom več, nikoli več ne bom prelomil besede, samo pridi nazaj! Trikrat te bom nesel po mestu, v izložbo te postavim, vse bom storil, kar zahtevaš," je ponavljal v strahu in tiščal z roko grlo. Duša si je premislila. V telo ni mogla, v grlu pa je bilo tesno in jezik jo je dušil. Vrnila se je in obsedela na praznem papirju.

"Kje sva že obstala," je govoril in lovil sapo. "Aha, a besedi sva govorila. Vidiš, kadar se rodi v grlu beseda, mora na dan. Če obtiči v grlu, se človek lahko zaduši. Beseda gre, skoči žine, plane — ne, tako ne bo prav. Beseda zabrenči, aha, to je imenitno, izvrstno! Zabrenči. Pomisli, prosim! Struna brenči, muha brenči maček v marcu brenči in beseda brenči. Dobro si zapomni, to nama pride še prav. Hvala Bogu, sedaj veva, da beseda brenči. Kaj pa še brenči? Ne smeja vendar dovoliti besedi, da bo brenčala sama. Vidiš o tem je treba temeljito pomisliti. Maček brenči, pa če ni mačke, kaj misliš, da bo tudi sam brenčal? Nikakor ne! Torej beseda brenči kakor maček, tako ne smeja zapisati. Ne bodo razumeli. Brenči kakor muha, kakor struna — ne, tudi to ne bo čisto razumljivo. Hm, hm, kako bi to povedalo!"

Pritanil je kazalec v čelo in se globoko zamislil. Duša se je dolgočasila in gledala v strop.

"Aha, hura, imam jo!" je zakričal in udaril s pestjo po mizi, da so odleteli nepopisani listi papirja na vse strani. "Brenči kakor pšica, ki se izproži z loka. Imenitno! Čakaj, da si takoj zapišem. Tako, dobro je. Sedaj pa morava povedati, kako je umrl. Če človek umrje, gre duša iz telesa. Pa ne smeš misliti, da sem umrl jaz. To je druga stvar. Umirajo samo navadni ljudje, midva ne bova umrla, ker živiva v popolni slogi. Torej duša je šla iz telesa. Kaj pa potem? Ne zameri, to spada v tvojo stroko. Jaz ne vem, kaj počenjate po smrti telesa in kje se klatite. Tebi bo tá zadeva gotovo znana, saj imaš mnogo sestrice, ki so že zapustile telo. No, povej, prosim."

Duša je zakašljala in napela možgane. Bil je odločilen trenutek, ki ga pesnik ni pozabil celo življenje. Dolgo je duša premisljevala, nazadnje pa je dejala: Kolikor mi je znano se napoti duša iz telesa naravnost nad mesto. Tam se ustavi, zakroži sem ter tja, ozre se naprej in nazaj, če je dobre volje tudi kihne, potem, potem. . . Stoj, prijatelj, tu pa ne gre več naprej. Kako sva že dejala? Naprej toži, potem se izproži, še potem zakroži — kaj pa potem, potem? Tebi je lahko, poveš, da stoji kakor skala v morju, da brenči kakor pšica, da toži predno se izproži in tvoja naloga je končana. Jaz pa moram vse to zaokrožiti. Kako naj povem, da se bo ujemalo a tvojim toži in izproži? Duša se zakroži, to je dobro. Kaj pa sedaj? Reci mi, da skoči v pekel, da se vozi v nebesa, da plava v vice. Ne gre, ni rime, prijatelj. Pošl, blodi, tava, išče, stiče. . . Vidiš, nikakor ne gre. Meni je vseeno. V zemljo, v vodo, v zrak, akozi zid, samo v

telo ne sme več nazaj. Tako. Rima ni beseda ne pomisli dobro. Najti moraš besedo, ki se konča na -oži, sicer bo duša visela v zraku ni midva ne bova dosegla začelnega cilja."

"Res je, prav praviš, kar napišiva. O mojstri, veliki naši mojstri! Kaj bi bilo z nami, če bi ne bilo vas? Postoj, postoj! Kako pravi Prešeren? Vse sem pozabil, oh, moja nesrečna glava! V naglici hudič muhe zobje. Morda veš ti kakole kaj primernege iz Prešernovih sonetov, a?"

"Ne vem, prijatelj," je odgovorila duša in zatimila oči. "Po imenu ga poznam, škikala sem, da je rad krožil, drugače pa mi ta zadeva ni znana."

"Ne vem, ne vem," je mrmral on pod nos in začel premetavati knjige na polici. "Vraga nikoli še nisi odgovorila, da veš. Kakor da ne sedi noč in dan v mojem telesu. Tu, vidiš, je naš mojster. Pogledaj kaj pravi on o tej stvari!" In odprl je Prešernove poezije.

"No, saj sem vedel. "Kakovi revež je, ki ga presune iz oči nebeskih vržena puščica" in še dalje "ranila mene z ostro sta puščico." Torej kaj hočeš še več? Tudi on pozna puščice in skale. Kar zapišiva, da ne bo prepozno. Mudi se, še danes moram poslati. Duša je zlezla v kotiček, kjer so prej ležale Prešernove poezije in se potuhnila. On pa je zgrabil pero in napisal:

B'le zapuščene so Parnasa trate, koloko in praščiči so se paali, letu pa tam grmči so še rasti. B'le zapuščene so Parnasa trate vse drugo snedle mrhe so končale smate.

"Tako. Zdaj pa pogled, kako lepo se to veže. Hej, duša, pogled vendar! Ja, vraga, kje pa si, da te ne vidim? V telo nisi zbežala, vem. Ne zaupam ti več, zato sem zamašil grlo z robcem. No, oglaš se!"

"Tu sem," je odgovorila duša boječe in nekaj se je zganilo med knjigami.

"Kaj pa delaš tam, ti slo —," se je zadržal nanjo in pljunil jezno pod mizo. Duša je molčala. "No, no, ne jezi se, je nadaljeval. "Spozabil sem se. Vem, z rokavicami je treba s teboj, občutljiva si kakor vse pesniške duše. Človek sam, kakor vsi drugi, kadar ne sedi v telesu, kaj hočeš. Ne bodi huda, prosim te. Priskoči na pomoč, končati morava."

"Govori, poslušam te," je zagodrnjala duša v svojem kotičku. "Na mizo pa ne grem več, bojim se te. Še med verze me zapleti v naglici, potem bo pa konec svoje svobode."

"No, pa sedi tam, je dejal ponižno in nadaljeval: "Dušo sva srečno spravila v oštarijo, to je v

redu. Zdaj gotovo sedi v krogu svojih znancev za mizo, pije čaj in ček in prigrizuje svinjaka rebra. Morda je že končala večerjo poravnala račun. Ne smeja vendar pustiti v oštariji čez no. Nepotrebni stroški, saj več, draginja, pomanjkanje stanovanj. Ti, meni se zdi, da bo na bolj primerno, če to poljševa zdaj grob. Odtod se ne vrne več. H kaj misliš?"

"Ti si brezbožnik, prijatelj, je odgovorila duša in prekrizala mršavo čelo. "Kaj ne veš, da duša po smrti telesa ne gre grob?"

"Ti si pa trdila, da gre lahko kamor hoče," je oporekal pesnik. "Saj ne mislim, da je ostala tam ne. Samo kakole sveta bi jo napravil, da bo konec pesmi. Na hodi tam in obiskuje svoje znance ali kar že hoče meni je to važno. Glavno je, da storim svoj dolžnost."

"Prosim nujno, zelo nujno," je ponavljal in molil začudenemu uredniku svoj umotvor pod no. "Tole sem napisal, nekaj izrečnega, prav posebnega, redko dragocena stvar. Prosim, samo ne pozabite na prvem mestu, tak da bo takoj padlo v oči. Duši se obljubi in sami veste, da je zelo važno kje bo natisnjeno. Torej ne pozabite, prosim; na prvem mestu. . ."

Nervozni glavobol je zginil.

Pravi da se počuti kot je nikoli prej.

"To pisno me zapuška v dobrem zdravju, piše Louis Collins, Washington, Ariz. Trpela sem več let od hudih glavobolov, bili vsi potrdili, nervozna in izredno glavobol. Sem nekaj časa jemala Nuga-Tone, sem se podutila kot se nikdar prej. To je bilo dobro zdravilo za družino." Nuga-Tone, da je eno od najboljših zdravil za živčnih zdravil na trgu. Nuga-Tone se lahko dobro pripoša za vse prebivane nereda. Poskusite sami in se prepričajte o tem. Zdravila se en mesec stane samo \$1.00. Nuga-Tone je na prodaj pri vsi dobri lekarni ali po posilnim jamstvom, da bodo zadovoljeni s nim ali pa se vrne denar (izjeto garancija na vsaki steklenici). Lahko se naroči naravnost pri National Laboratory, 1248 S. Wabash Ave., Chicago, Ill.; a pošiljmo polji \$1.00, nakar prejmi zdravilo naravnost po pošti a polno predplačilo. (Adv.)

ZASTOPNIKI ZA LIST PROSVETA

so na delu, in skušajo dobiti čim največ mogoče naročnikov. V državi Pennsylvaniji sta brat Anton Ocepelj in brat Jernej Kojelj. V državi Ohio, brat Anton Jankovich in brat Tony Ogrieh. Na zapadu oziroma v državi Californiji sedaj, brat Frank Richter. V državi Illinois bode obiskala naročnike in druge rojake članična Christina Omahne, zakar želimo, da ji gredo naročniki na roke, ter pomagajo vsestransko pri agitaciji za list Prosveta. Pooblaščen so vsi nabirati nove naročnike in obiskati naročnike katerim je naročnina potekla. Filip Godina, upravitelj.

ISČE SE

sestra pokojnega John Lesar-ja, doma nekje od Ribnice. Sestra so nahaja menda nekje v državi Utah. Njen brat John Lesar je umrl dne 17. marca 1923. Za naldajna pojasnila o njegovi smrti naj se priglasi na naslov: Smuggler Union Mining Co., SMUGGLER, COLORADO. (Adv.)

ZA KUHANJE PIVA DOMA

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani vedno je najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenic in raznih loncev, itd. Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, siščičarjem in v prodajalnih železnice damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

HITRA VOJENJA V JUGOSLAVIJO

LA SAVOIE April 7
FRANCE April 15
PARIS April 25
CHICAGO April 28

Invitacije ugodnosti — kaline za dva, štiri ali šest oseb, umivalnik in tople vode, vsaki pol. Občudni, gosteje se kadilce, pivce, kavalje, edgi pobudniki na krovo, glavna francoska kuhinja, vino in pivo, prava pri obedu, godba, glasilo, potvrditvi govore hrvaški in srbski jezik.

To je najstarejša črta, ki prevaja Jugoslovane.

Poslati vlak vama potnike in prijatelje do Trsta ali Baseline, kar si potniki izberejo.

Družina ima svojega tolmacha, ki govori vsi jezik. Gre a vlakom iz Havre v Jugoslavijo in past na potnikih a priti. Jugoslavijo in past na potnikih je prijazno.

Za poljubno oglašeno se pri vsaki dimenziji zastopniku ali po se družinam urado.

FRENCH LINE

123 North Dearborn St., Chicago, Ill.
19 South Street New York

KNJIGE

KNJIŽEVNE MATICE
S. N. P. J.

Književna matica Slovenske narodne podporne jednote je izdala in ima v zalogi sledeče knjige:

Slovenako-angleška slovnica. Dodatek raznih koristnih informacij. Pina trda vezba. Cena \$2.00 a poštino vred.

Jimmie Higgins. Spisal Upton Sinclair, poslovenil I. van Molek. Povest iz življenja ameriškega proletarijata za časa velike vojne. Trda vezba. Cena \$1.00 a poštino vred.

Zajedalc. Spisal Ivan Molek. Povest iz doslej skritega kosa življenja slovenskih delavcev v Ameriki. Trda vezba. Cena \$1.75 a poštino vred.

Zakon biogenetije. Spisal Howard J. Moore, poslovenil J. M. Zelo podučna knjiga, ki tolmači mnoge naravne zakone in pokazuje, kako se splošni razvoj ponavlja pri posamezniku fizično in duševno. S slikami. Trda vezba. Cena \$1.50 a poštino vred.

Zadnji dve knjigi "narodni skupaj, dobite za tri dolarje. Vse štiri knjige za šest dolarjev. Vredne so!

Naročbe, a katerimi je poslati denar, sprejema

KNJIŽEVNA MATICA
2657-59 So. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.